

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

In festo S. Augustini Magni Doctoris Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO I.

Pro Festo Magni Ecclesie Doctoris

S. AUGUSTINI.

Anima Religiosa ejus exemplo serum suum erga Deum deplorat amorem. Per modum meditationis, aut modi secundi orandi.

T H E M A.

Vos estis Lux Mundi. Matth. Cap. 5. 14.

V E L:

Serò Te amavi Pulchritudo tam antiqua, pulchritudo tam nova.

S. Augustinus in Soliloq. c. 31.

QUOD aeterna Veritas de Apostolis pronuntiavit. *Matt. c. 5. 14. Vos estis lux mundi*; ut nimirum mundum errorum, ac vitiorum tenebris obscuratum, luce doctrinae, vitaeque evangelicae illuminetis; veluti S. Hilarius exponit. Idem meritò de magnis Ecclesiae sanctae Doctoribus asserere licet: *Vos estis lux mundi.* I. e. Quemadmodum Sol illuminat cloacas putridas; sed ab iis non sordidatur. Angelus homines, vir puerum; ita Doctores sancti homines carnales instruunt; sed nullam ab eis maculam contrahunt; mente velut Sol in caelo versantur; sed inde radios in terram spargunt, quibus eam illustrant, & verbis atque exemplis calefaciunt & accendunt. Eiusmodi lux Mundi,

eiusmodi Sol verè fuit sanctus Patet AUGUSTINUS, quorum Mundum doctrinae & vitae suae radiis illuminavit. Sol & Lux fuit Africae, in qua Episcopati summam laudem praefuit. Sol & Lux fuit Asiae, Americae & Europae, totiusque Ecclesiae, quas sua eruditione instruxit, haeresibus liberavit, erroribus purgavit, sanctitatis fulgore pertrinxit. Sol & Lux fuit duplici Ordini suo Canonico Regularium & Eremitarum, quibus regulas sanctissimas praescripsit, quas deinde alii Ordines quadraginta amplexi sunt. Sol & Lux est nobis quoque, quotquot hic praesentes sumus. At quid haec Lux ostendit? Quid Magnus hic Doctor nos docet? Innumera, omnis perfectionis tradit documenta, quae magna & multa Ejus volumina complectuntur.

V 2

At

At omnibus illis hâc vice præteritis, unicum duntaxat ex Libris Confessionū proferemus, quo religiosam animam ferum suum erga DEUM amorem lamentari & deplorare, exemplo suo, ac verbo hortatur atque docet, dicens: *Serò te amavi, Pulchritudo tam antiqua, Pulchritudo tam nova.* l.c. Quam sententiam per partes exponemus.

I. *Serò te amavi.* Si in Sanctos, Deum in cælesti gloria perpetuò facie ad facie contemplantes, dolor quispiam cadere posset; eò vel maximè tangerentur dolore, quòd vel momentum vitæ suæ mortalis absque DEI tam amabilis tam pulcri, tam boni amore prætermisissent. Ita Sancti in hac vitæ mentis oculos aperiens, æciritatēque priorum agnoscens, Deique bonitatem clariùs intuentes, dolent ac deplorant, tot vitæ suæ dies, menses & annos absque Dei sui, adeò boni ac pulchri amore esse præterlapsos. Ex his fuit Magnus AUGUSTINUS: natus is est Tagaste in Africa Patre Patricio, Matre Monicâ Feminâ sanctâ, à qua piè & catholicè educatus, lapsus est in hæresin Manichæorum, in qua usque ad annum trigésimum tertium perseveravit, adeòque hos omnes annos malè impendit, Deum non amavit, quod unicè deplorat, dum Soliloq. c. 31. exclamat: *Serò te amavi, pulchritudo tam antiqua, pulchritudo tam nova: Serò te amavi: ve tempori illi, quando non amavi Te!*

Serò te amavi. Quia 1. Non amavi te in infantia, quando defectu usûs rationis, quemadmodum & alii infantes, amare Te non poteram. Tu Domine

Deus meus dedisti vitam infanti & corpori (Lib. 1. Confess. Cap. 7.) quod instruxisti sensibus, conpegisti membris, figura decorasti. Sed hanc ætatem, quâ me vixisti non memini, piget annumerare huic vitæ meæ quâ ego vivo in hoc seculo: nam & in inquietate conceptus sum; & in peccatis mater mea aluit in utero. hoc ergo tempore (toto septennio) non amavi te, quia non cognovi Te; ideòque serò Te amavi.

2. *Serò te amavi:* Non enim amavi Te in pueritia, à septimo ad quartum decimum ætatis meæ annum; quando Tagaste Grammaticæ, aliisque Libralibus Artibus operam dabam. *Ab infantia vent in pueritiam.* (Lib. 1. Confess. c. 8.) *Deus, Deus meus* (L. b. 1. Confess. c. 9.) *quas ibi miseras expertus sum, ut discerem literas, in quibus quid utilitatis esset ignorabam miser! & tamen si segnis in discendo essem vapulabam!* Et peccabamus miras scribendo, aut legendo, aut cogitando de literis, quàm exigebatur à nobis: Et delectabar ludere. Atque ita amore lusûs & Licentiarum odio instar pueri me gessit, Te parùm amavi, quia parùm cognovi. *Serò Te amavi.*

3. *Serò Te amavi.* Nam tam in adolescentiâ, quàm in juventute meâ Te non amavi. Illo enim tempore *Quid me delectabat nisi amare & amari (à creaturâ)* L. 2. Confess. c. 2. Et concupiscentia carnis obnubilabat & obscurabat cor meum & rapiebat imbecilem ætatem per abrupta cupiditatum, & mersabat in gurgite flagitiorum. Et quando postmodum cœpi habere nonnullam Dei cognitionem, illum timere quidem cœpi; sed nondum perfectâ dilectione complecti.

Nec me revocabat (Lib. 7. Confess. c. 16.) totâ vitâ usque ad annum sextum & septuagesimum protrahâ, quod primos triginta tres annos Amori divino non impenderit. Hinc exclamat: *Serò te amavi pulchritudo tam antiqua, pulchritudo tam nova, serò te amavi.* Et mox veluti damnans ac detestans hanc vitam, subdit: *Vae tempori illi, quo non amavi te.* Examine nunc vos vitam quodque vestram; & clarè perspicietis, vos eadem verba ingeminare posse: *Serò te amavi.* Non enim amavistis Deum in infantia, quia eum non cognovistis; non in puericia; quia eam in nugis puerilibus, in lusu, inobedientia, iracundia, vanitate transegistis. Docet quidem Doctor Angelicus Quæst. 89. Art. 6. Hominem circa annum septimum, ubi primum rationis usum nanciscitur, teneri actus amoris divini elicere, sub peccati gravioris penâ. Sed eliciuistisne ejusmodi Amoris Divini actum? Si juventutem vestram expendatis, quot vitiiis & peccatis, quot cupiditatibus & vanitatibus illam traduxistis, quando cum ætate semper crevit malitia? Considerate reliquam ætatem usque in hodiernum diem. An non exclamare cum Augustino potestis: *Serò te amavi, pulchritudo tam antiqua, pulchritudo tam nova, serò te amavi?* Sed quid remedi? Non aliud, nisi ut cum eodem Sancto dolorem concipiatis, & desiderii actibusque ferventioribus compensetis damnum.

4. *Serò te amavi*; quia serò te cognovi, donec tandem circa tricesimum ætatis meæ annum, post pium cum Alipio, Intimo meo, colloquium habitum, in lacrymas solutus sum, & ut liberius lacrymas funderem, ab eo secessi, sub arbore ficus stravi me: ubi *Dimissi habenas lacrymis, & proruperunt flumina colorum meorum; jactabamque voces: Quamdiu eras, & eras; & quare non modò, quare non hæc horâ finis turpitudinis meæ? Dicebam hæc & flebam amarissima contritione cordis mei.* Et ecce audio vocem de vicina domo, cum cantu dicentis & metu replentis: *Tolle, lege; tolle, lege. Quo audito, represo impetu lacrymarum, surrexi & concitus redii ad eum locum, ubi sedebat Alipius; ibi enim posueram codicem Apostoli, cum inde surrexeram: arripui, aperui, & legi in silentio Capitulum, quod primum conjeçti sunt oculi mei. Roman. 13.* non in comessationibus & ebrietatibus, non in cubilibus & impudicitis, non in contentione & æmulatione; sed induite Dominum Jesum Christum. Nec ultra volui legere, nec opus erat: statim enim cum sine hujus sententia, quasi luce securitatis infusâ, omnes cordis mei tenebra diffugerunt. Et dixi: *Dirupisti vincula mea.* Et novam, accedente etiam B. Ambrosii instructione, vitam auspiciatus sum; & sic indes magis magisque cepi divino amore inardescere.

Charissimi, hæc est lamentatio Augustini, dolentis & deplorantis

Serò te amavi, pulchritudo tam antiqua, pulchritudo tam nova, serò te amavi? Sed quid remedi? Non aliud, nisi ut cum eodem Sancto dolorem concipiatis, & desiderii actibusque ferventioribus compensetis damnum.

O D e u s meus, Pulchritudo summa & omne bonum meum! O si te amare potuissem primo vitæ meæ momento, quo à te corpus & animam obtinui!

V 3 O si

O si te amare potuissem illâ horâ ,
quâ sacrâ Baptismi lymphâ tinctus &
ab originali macula ablurus sum !
O si te amare cepissem saltem septimo
ætatis anno, quo usu rationis à te dota-
tus sum ! O si te amâssem toto juven-
tutis meæ tempore , & loco scelerum
& affectuum pravorum in ardentissimos
amoris actus erupissem ! O si saltem
amorem serîo auspiciatus essem , dum
Ordinem Religiosum ingressus sum !
Verum cum id neglexerim , *serò Te
amavi*, doleo, negligentiam damno,
& omni meliore modo cum gratiâ tuâ
compensare allaborabo.

11.
Te

II. *Serò Te amavi*. Ab Adverbio *serò*
veniamus ad objectum amoris, scilicet
Deum O.M. Quem si accuratiùs medi-
temur, ac consideremus, longè mayo-
rem dolendi causam deprehendemus
neglecti amoris. *Serò* itaque *amavi Te*.

1. *Te Patrem ingeneritum, Te Filium
unigenitum, Te Spiritum Sanctum Para-
cletum, Te sanctam & individuam Trini-
tatem*. In medit. c. 11. omni omnium
mortalium , & Angelorum amore
longè dignissimam, *serò amavi*.

2. *Te Deus pte, Deus bone, Deus æterne,
DEUS omnipotens, Deus ineffabilis,
DEUS immortalis, Deus incircumscrip-
ta natura, Deus institutor rerum omnium;
principium & finis, a & ω, id est,
Alpha & Omega*. In meditat. c. 17.
Conditor & Author meus, *serò amavi*.

3. *Te Deum meum, sine deformitate
perfectum, sine quantitate magnum,
sine qualitate bonum, sine tempore sempi-
ternum. Sine morte vitam, sine infirmi-
tate fortem, sine mendacio verum, sine stu-
ubique presentem, sine loco ubique totum,*

*sine extensione omnia implentem. In magni-
tudine infinitum, in virtute omnipotentem,
in bonitate summum, in sapientia ingli-
mabilem*. In medit. c. 12. Te talem
ac tantum ah ! *serò amavi*.

4. *Te Pulchritudo tam antiqua
(Soliloq. cap. 31.) Pulchritudo æterna,
quæ ab æterno floruit & in æternum
florebit, nec unquam marcescet, O me
cæcum & stolidum ! qui terrenam
breve & evanidam mortalis cupiditatis
pulchritudinem dilexi, quæ instar flamma
citò evanescit, instar cadaveris brevi
putrescit, instar auræ mox mutatur de
levi morbo contabescit. Et te pulchri-
tudo tam antiqua, tam longa, tot annorum
millionibus perennans, *serò amavi*.*

5. *Te pulchritudo tam nova*, quæ nos,
ut in hominibus accidit, veterascit; sed
voluti Sol semper manet nova; quam
quoties in hac vita consideramus,
semper novas, & novas pulchritudines
invenimus. *Pulchritudo tam nova*,
tam recens, ut licet Beati, homines
& Angeli, Cherubini ac Seraphini
totâ æternitate aspiciant, nova & nova
sine fine intueantur. *Tam nova*, ut
post millenas annorum myriades tam
recens atque nova Beatis videatur,
ac si hodie primum intuitum aspicerentur.
Tam nova, tam admiranda,
tam amabilis atque desiderabilis, ut
nunquam totâ æternitate ejus aspectus
sint satiandi. Et ego, ô pulchritudo
tam nova, tam mirabilis, tam *serò* ac
seguiter *amavi*!

6. *Te Pulchritudo tam antiqua,
tam nova*. In qua quidquid pulchritu-
dinis est in Sole, Luna & stellis; in aëre
ac metallis, in sinaragdo, adamante
& gem-

& gemmis : quidquid pulchritudinis invenitur in rosis , liliis & floribus ; in Cedris, herbis & plantis : quidquid pulchritudinis cernitur in bestis terræ, in piscibus maris & volatilibus cæli , in leonibus & pantheris , in triglis & balænis , in pavonibus & cygnis. Denique quidquid pulchritudinis elucet in hominibus formosis , Juvenibus & Virginibus : in Angelis, Cherubinibus & Seraphinis, & cunctis speciosissimis & gloriosissimis cæli incolis; perfectissimo & eminentissimo modo continetur. Et ego serò Te amavi. *Te bonum sine quo nihil bonum ; in quo omne bonum.* Soliloq. c. 1.

Sed nunc quàm doleo , tot horas , tot dies, tot menses, tot annos absque tui amore effluxisse ! Non erit sic deinceps. Sed diligam te fortitudo mea ! diligam te pulchritudo mea ! diligam Te ó Bonum super omne bonum ! ó pulcrum super omne pulcrum , ex totis viribus meis & ex intimis medullis meis.

III. Serò Te amavi. Excutiamus denique particulam tertiam , & voculam amavi. Non amavi ; quia non cognovi : *Nihil enim volitum , quin præcognitum.* Et *ignoti nulla cupido,* nullus amor.

1. Non amavi : amare enim est bene alicui velle. *Per amorem conjungimur Deo ;* ait S. Aug. in Manuali. c. 2. O quàm serò cæpi bene velle tibi ! Quamdiu contra voluntatem tuam mihi bene volui, non curans, utrum tibi esset malè ! Id toties feci , quoties peccatum admittendo te offendi.

2. Amare est aliquem magnè aestimare. O mi DEUS ! quàm parvi te feci ? Dum toties voluptatem spurcam, ac momentaneam, aut vilem creaturam tibi , omni boni inexhausto fonti prætuli ? 3. Amare est laudare ; ac proinde semper laus tua esse debebat in ore meo. Sed ó mi Deus ! quàm parùm laudavi te ! quàm tepidè, quàm distractè hæcenus laudes tuas de promptu ! quoties plùs me , quàm te vanè & inaniter prædicavi ? 4. Amare est de amato identidem cogitare & spiritu conjungi. *Anima que amat DEUM nihil aliud potest cogitare , nil loqui , cetera contemnit.* S. Aug. in Manuali. c. 20. Quàm autem rarò de te ego cogitavi.

5. Amare (ut paucis multa complectar) est de amato crebrò & cum voluptate loqui. *Ex abundantia enim cordis os loquitur.* Aut cum amato crebros miscere sermones. *Amor tamen facit unum spiritum de duobus.* S. Augustinus in Man. c. 18.

6. Pro eodem strenuè laborare.

7. Ardua pati. *Amor facit idem velle & idem nolle.* S. Aug. l. c. In amore enim non vivitur absque dolore. Ego verò quàm rarò de te locutus sum ? quàm modicum laboris suscepi ? quàm parùm sustinui ? Et ex his liquet, quàm parùm te amàrim. Itaque serò Te amavi.

Carissimi. Hic est affectus dolentis, lamentantis & deplorantis Augustini. Examine nunc vos quòque vestrum amorem ; discutite, num juxta consilium, petatum, imperatum, promissum divinum, ac minas ad amorem Numinis adeò boni cor & affectus inclinaveritis.

AMOR

Amor enim in se omnes tradacit & captivat affectus. Sanctus Augustinus loc. cit.

Et fortasse cum Augustino quilibet merito lamentari poterit: *Serò Te amavi.* Tu mi Deus, suavisti mihi, à te emere autum ignitum amoris. *Apoc. 3.* Sed ego haftenus consilio tuo non parui & emere nolui. Petivisti cor meum: *Prebe fili mi cor tuum mihi.* Proverb. 23. Sed ego illud Creaturis dedi; tibi ad amandum præbere nolui. Declarasti voluntatem tuam mihi, quòd velles à me amari. *Ignem veni mittere in terram: & quid volo, nisi ut accendatur?* Lucæ 12. Ego autem voluntatem tuam non implevi; & velut lignum viride ignem tuum concipere nolui. Tu mandasti mihi, ut amarem te. In Deuteronomio: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.* At ego hoc Mandatum tuum prævaricatus sum, nolens amare. Promisisti cælum amanti, minatus es Infernum amare recusanti: at ego & promissiones & minas tuas flocci feci, adeoque verè lacrymari me & lamentari par est cum Augustino: *Serò te amavi.*

Quapropter, Dilectissimi, si errorem defectum, negligentiamque veltram in amando Deo agnoscaris; nihil aliud restat, nisi dolor & propositum. Quisque dolorem eliciat, quòd tam serò unicum & summum Bonum suum amavit, dicatque ex intimis cordis sui

medullis: Doleo, mi Deus, quòd tam serò te amaverim. Neque enim amavi te in infantia, neque in pueritia, neque in juventute; neque debite id præstiti in Religione. Transiit tunc tot horæ, tot dies, tot menses & anni absque tui dilectione, in quibus si voluissem, tot millenos amoris actus elicere, & respondentes illis cælestes coronas promereri valuisssem. Sed nunc transit occasio illa; & tempus preciosum avolvit. Quid igitur superest, nisi ut illud, quod restat, breve temporis mei spatium in amore tui tranfigam. Hoc itaque nunc est firmum animi mei Decretum. *Dixi, nunc capi.* Diligam deinceps te fortitudo, pulchritudo, & beatitudo mea! Diligam te, & tuum semper in memoria mea, ut tui recorder. Tu eris in Intellectu, ut te cognoscam: in voluntate, ut tibi bene velim & te diligam. in ore, ut de te & tecum loquar: in manu, ut pro tua gloria operari & patiari. Cùm verò sine te nihil valeam, dico cum Augustino: *Jube te diligi, Domine, da quod jubes; & jube quod vis.* O ignis, qui semper ardes & nunquam extingueris! O amor, qui semper ferres, & nunquam tepesces! *Accende me & accendar, accendar (inquam) totus à te, ut tuum diligam te.* Quod omnibus & mihi largiatur Deus Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus. Amen.

EXHORTATIO II.
PRO FESTO S. AUGUSTINI.

Proponit ejusdem S. Doctoris cor vulneratum sagittâ duplici
timoris & amoris

T H E M A.

Vulnerâsti cor meum. Cant. c. 4.

Eteri Majorum more
receptum, & celebri
Pictorum usu expres-
sum est, Apostolos &
Martyres, Confes-
sores ac Doctores,
aliósque Ecclesiæ Dei Principes &
Heroas symbolo aliquo appicto adum-
brare, quo eorum vel fortitudo & victo-
ria, vel virtus aut doctrina, quâ excel-
luere, demonstraretur. Sic Aposto-
lorum Principi crucem aut claves; Gen-
tium Doctori gladium fulgurantem;
Joanni Aquilam; Jacobo fustem;
Bartholomæo cultrium; Stephano lapides;
Laurentio ignitas crates; Catharina
rotam; Lucie ignem; Barbaræ turrin;
Theclæ Leones. Pari modo, Magno
Ecclesiæ Doctori Augustino alii Aquilam,
alii Palmam, alii Solem, alii pue-
rum cochleari instructum, & mare
serobi infundere tentantem, alii substra-
tos pedibus ejus Pelagium, Faustum,

Donatum, Fortunatum, aliósque Hære-
ticos delineavere. Nobis in præsentî
ex omnibus placet Symbolum, quo cor
duplici sagittâ transfixum manibus ejus
inferuerunt.

Per cor hoc, cor Augustini, per dupli-
cem sagittam, timorem, & amorem
significari ducimus, quibus duabus
sagittis cor hujus Doctoris sancti
fauciatum fuisse ostendimus, ut eundem
imitari in his virtutibus satagamus.

I. Nōrunt Anatomiz periti tam arti-
ficiosè ac dexterè cor humanum ape-
rire, pelliculâque adnatas detrahere,
ut venæ & meatus, auriculæ & aditus,
per quæ sanguis ingreditur & egreditur
côrque per systolen & diastolen contra-
hitur & dilatatur, intuentibus ad oculû
pateant. Si cor D. Augustini aperiremus
spirituali anatome, ejus systolen &
diastolen, id est, contractionem, quæ fit
per timorem, & dilatationem, quæ fit
per amorem, perspicuè cerneremus.

I.
Sagitta
timoris.

X

Inci-

Incipiamus à timore, quem prima adumbrat sagitta cordis Augustiniani. *Initium Sapientia timor Domini.* Psal. 110. 10. Ab hoc auspiciatus est viam salutis, hunc petiit Lib. Meditat. Cap. 3. 4. *Confige timore tuo carnes meas. Letetur cor meum, ut timeat Dominum. Ut: navi te sic timeat peccatrix anima mea, quomodo ille Vir sanctus, qui dixit: Semper enim quasi tumentes super me fluctus Deum timui.* Job 31. 23. *Confige timore tuo carnes meas;* agebat & suspirabat cum Davide Augustinus, ut, quemadmodum nauclerus in navicula in mari, intumescens fluctibus, jamjam se hauriendum & mergendum cum cymba existimans, timore ingenti percellitur; ita ego quòque pertimescam à Judiciis tuis. *A Judiciis enim tuis timui.* Et quis, o Deus, non timeat te, qui non tantum occidere potes corpus; sed animam quòque mittere in gehennam? Quis non timeat te; qui per omnipotentiam es invincibilis; per omniscientiam infallibilis; per Justitiam inflexibilis? Quam timoris causam allegavit David: & pariter Augustinus; ita enim exclamat in meditationibus Cap. 4.

DEUS Deorum Domine prestabilis super malitia: novi quia manifestus venies; novi quia non semper silebis; cum in conspectu tuo ignis exardescet; & in circuitu tuo tempestas valida ingruerit; cum advocaveris calum desuper; & terram discernere populorum suum. Et ecce coram tot millibus populorum denudabuntur omnes iniquitates meae: tot agminibus Angelorum patebunt omnia scelerata mea, non solum altuum; sed etiam cogitationum, simulque locutionum.

Tot Judicibus inops adstabo; quot me praesecerunt in opere bono. Tot argumentis confundar; quot mihi praeberunt bona vivendi exempla. Tot confundar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seque imitandos justis aedecerunt adhaerentibus. Domine mi non suppetit quid dicam; non occurrit, quid respondeam!

Deus Deorum, haec sunt, quae me terrent Judicia tua; hoc timore tuo confige carnes meas, & intimum spiritum meum, ut magis, magisque timore compungar. Ac deinde loco citato subdit ea quae coram tribunali tremendo consultant angorem & confusionem parient, vitia scilicet & peccata plurima eaque gravissima, quae Vir humillimus in Libris Confessionum consignavit, totius Mundi confusionem non metens, modò in die Judicii confusionem evadat. *Et cum jam (inquit) inter se sevo illi discrimini, torquet me Conscientia; cruciant cordis arcana; coarctat Avaritia; accusat Superbia; consumit Invidia; inflammat Concupiscentia; infestat Luxuria; debonestat Gula; ebrietas confusat; detractio lacerat; Ambitio supplantat; rapacitas objurgat; Discordia dissipat; Ira perturbat; levitas dissolvit; torpor opprimit; hypocritis fallit; adultatio frangit; favor attollit; calumnia pergit.* Hi sunt domini quibus servivi; hi sunt cives & amici, quibuscum habitavi. Et quis non timeat te Rex Gentium? Firmamentum Deus meus non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Sed quem si remota praetate judicaveris, justum invenies? Et nisi praveneris miserando Impium, non est, quid glorificet Pium. l. c.

Hoc modo Judicia Dei formidabat David, dum peteret: *Confige timore tuo carnes meas; à Judicis enim tuis timui.* Plal. 118. Sic formidabat Deitribunal Paulus Apostolus, carnemque castigabat: *Ne forte (inquirebat) cum aliis predicavero, ipse reprobus efficiar.* 1. Corinth. 9. Sic formidabat diem novissimum S. Hieronymus dicens: *Sive comedam, sive bibam, semper insonat auribus meis tuba illa terribilis: Surgite mortui, venite ad judicium.* Ita pariter formidabat Augustinus. Sed quid ex hoc timore fructus extitit? I. *Timor Domini expellit peccatum.* Teste Salomone. Eccli. c. 27. *Nam Qui sine timore est, non potest justificari.* Fateatur id se expertum S. Augustinus, sequens initio non alio freno à peccandi licentià retractum; nisi timoris: *Nec me revocabat à profundiore voluptatum carnalium gurgite, nisi metus mortis & futuri judicii tui.* Lib. 7. Confess. Cap. 16. Hic timor fuit ipsi initium Sapientiæ, principium melioris vitæ ac Justitiæ exordium. Hic timor ad Pœnitentiam traxit. Hic timor lacrymarum flumina produxit. Hic timor ad vitæ emendationem permovit.

Quare Carissimi, à Sancto Doctore hunc dicamus timorem. Hic *Timor Domini expellet peccatum.* Hic enim timor est clavus, quo Jahel Sisaræ caput confodit: est lancea quæ rebellis Absalon à Joab occiditur: est sagitta Jonathæ, quæ nunquam rediit retrorsum; sed dæmonem & carnem configit. Rectè S. Bernardus Sermone 29. in Cantica. *Optima timor sagitta, quæ configit & interficit carnis desideria, ut spiritus saluus sit.* Hunc ut obtineamus,

cum Davide & Augustino sapius ingeminemus: *Confige timore tuo carnes meas.* Primò timore servili, deinde filiali, qui alterum ponè subsequetur, atque ad amorem divinum feliciter perduceret.

II. Altera sagitta est sagitta amoris, quæ cor Sancti Augustini vulneravit; ut meritò cum Sponsâ dicere potuerit: *Vulnerasti cor meum.* Cantic. 4. Et hoc vulnere amoris cor velut per dialtolen dilatatur, & instar rosæ aperitur & expanditur. Hunc amorem instantissimè petiit Augustinus in Medic. c. 37. *Rogo te per illa salutifera vulnera, hanc animam peccatricem, pro qua etiam morti dignatus es. Vulnera cam igneo & potentissimo telo tua nimia Caritatis. Tu sagitta electa, quæ sentum humani cordis penetrare tantâ potentiâ vales.* *Confige cor meum saculo tui amoris; ut dicat tibi anima mea: Charitate tuâ vulnerata sum.* Et quemadmodum sapius hunc amorem petiit; ita etiam impetravit: fateatur enim Lib. 9. Confess. Cap. 2. *hâc se sagittâ percussum, dum ait: Sagittaveras Tu cor nostrum Charitate tua.*

Neque id mirum: Timor enim ad amorem viam sternit; ut inquit S. Franciscus de Sales L. 11. de amore. Coll. 17. *Sicut virgines opera Phrygia facientes, acum panno infixam non habent, sed per illam fila traducunt in pannum; ita & Deus utitur timore ad Caritatem introducendam.* Idem docuit ipse Augustinus Tractatu 9. in Epist. 1. S. Joannis. *Sicut (ait) videmus per setam introduci linum, quando aliquid suitur, setâque prius intrat; sed nisi exeat, non succedit linum;*

X2

Sic

II.
Sagitta
amoris.

Sic timor primò occupat mentem, non autem tibi remanet; quia ideo intravit, ut introduceret Caritatem. Quomodo verò id in corde Augustini fit effectum, ex amoris actibus clarè elucescit, qui in summo gradu in eo exarsere.

1. Actus & effectus amoris divini est, ut animam à terrenis affectibus purificet, ut non nisi caelestia capiat. Hoc asserit ipse Augustinus in Manuali Cap. 18. *Amor in se omnes traducit & captivat affectus.* Et Cap. 19. *Qui autem diligit, oculos semper habet ad Deum quem diligit.* Ita Josaphat conversus à Barlaam tanto amoris igne aestuabat, ut relicto Regno, opibus, deliciis, honoribus, in solitudinem secedens exclamaret: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te DEUS.* Damascen. Histor. c. 37. O quoties idem ingeminavit S. Augustinus! quàm potenter Amor divinus ab omnibus terrenis abstraxit: quas tanquam nugas repudiavit, Deoque adhæsit. *Seis (inquebat) occultorum Cognitor Deus, quia celo & terrâ, & omnibus, quæ in ea sunt, tu mihi acceptior, tu mihi amabilior es: diligo enim te super calum & terram, & cetera omnia, quæ in eis sunt.*

2. Effectus secundus divinæ Caritatis est, omnes potentias, sensus, affectus, amores, operationes, cogitationes, intentiones trahere ad DEUM, ut non nisi Deum cogitet, intendat, suspiret. *Jugem tibi imprime memoriam Dei, quasi indelebile signum; aiebat S. Basiliius. Quid enim extrâ quærat, qui Deum intra se habet? Deo enim abyssus omnis boni se immergit. Ita*

faciebat S. Augustinus, quando exclamabat in medit. c. 33. *O aeterna veritas & vera Caritas & cara aeternitas! Tu es Deus meus, ad Te suspiro nocte ac die, Tibi inbio, Tibi intendo, ad Te pervenire desidero. Te amo, Te cupio, Tibi vivo, Tibi operor, Te cogito, & me totum Tibi dedico.*

3. Effectus tertius est, ut anima propter pro Deo Dilecto suo magna & heretica agere, multaque pati. *Dilectus meus mihi & ego illi. Fasciculus myrrha Dilectus meus mihi; inter ubera mea commorabitur, Cant. 1. 13. Quanta non egit Augustinus? Quanta non est passus? Quæcum in fundando duplici Ordine laborem impendit? Quot volumina, quàmque ingentia & quanto labore conscripsit? Quot conciones habuit? Quot concertationes & certamina cum Hæreticis?*

4. Effectus quartus, facit amor, ut anima crescat in amore; est enim quasi flamma jugiter ascendens. O quantos indies in amore fecit progressus Augustinus! Jam exclamat in man. c. 10. *Amo Te Deus meus, amo Te, & magis augeo magis amare Te volo. Da mihi Domine Deus, speciose præ filiis hominum, ut desiderem Te, ut amem Te, quantum volo, quantum debeo. O amor qui semper ardes & nunquam extingueris, accende me totum igne tuo, amore tuo, dulcedine tua, dilectione tua, desiderio tuo, caritate tua, suavitate tua, exultatione tua, ut totus dulcedine amoris tui plenus, totus flammâ tuâ Charitatis vaporatus diligam Te extoto corde & extota animarum & ex omnibus viribus meis. Loc. cit.*

5. Effectus quintus, ut etiam anima Dei amore succensa, eodem alios, totumque

totumque mundum accendere satagat. S. Bernardus de natura divini amoris: *Qui non zelat, non amat.* Idem fatetur S. Augustinus in Manuali Cap. 28. *Qui amat, omnes ad amorem Dei exhortatur, omnibus amorem Dei commendat, & quàm dulcis sit Dei Amor, & quàm malus & amarus sit amor seculi, corde, ore & opere omnibus demonstrat.* Hinc omnes quotquot poterat, ad amorem DEI trahebat: hinc aliis suadebat, ut, quotquot possent, ad Deum traherent ac raperent. Atque in tantum quinus hic Amor in S. Doctore exarsit incendium, ut merito censeamus, verum esse elogium Ribadeneiræ in ejus vitâ, dum ait. *Augustinus Doctor Doctorum, inter doctos sanctissimus, & inter sanctos doctissimus, Cherubim per Scientiam, Seraphim per amorem.*

O Carissimi, si hæc sagitta amoris nostrum quòque cor vulneraret! O si timor ad amorem corda nostra diserneret! O si quinos antedictos Caritatis divinæ effectus experiremur! Quod ut fiat

Concludamus, Carissimi, & statuamus omni ratione satagere, ut timorem cum amore jungamus. *Timore & Amore* Symbolum est moderni Regis Romanorum. Timore tanquam systole cor constringamus; amore tanquam

diastole illud dilatemus atque explicemus. Timore & amore tanquam duobus axibus vitæ nostræ rotam trahamus. Timore & amore tanquam polis duobus vitæ nostræ orbita volvatur. Timore configat cor nostrum & carnes nostras Deus, ut omne peccatum expellamus, peccata pristina plangamus, & plangenda denuo non admittamus; sed admitta emendemus & defleamus Sancti Augustini exemplo. Atque ita cor nostrum transfixum erit sagittâ timoris. Deinde studeamus acquirere sagittam veri & sinceri amoris divini, qui cor nostrum transfigat, & vulneret, ut Charitate vulneratis Amor Divinus omnes affectus nostros à peccatorum scoriâ emundet, omnes cogitationes, locutiones, operationes, & intentiones ad unum Deum evehat. Quidquid laboris DEUS obtulerit, quidquid adversitatis immiserit, animo libenti sustineamus: nunquam non per suspiria, preces, motus anagogicos, & actus internos, externosque in amore progredi studeamus. Denique quotquot possumus, exemplo Sancti Augustini, omniumque verè amantium, ad Deum cognoscendum & amandum impellere, trahere, rapere conitamus; atque ita duplici timoris & amoris sagittâ cordis nostri intima penetrabit, vulnerabit, & transferberabit.

* * * * *
* * * * *
* * * * *

X3

EXHOR-